

Кондратюк-Антонова Тетяна Вячеславівна
*професор кафедри соціально-гуманітарних та
правових дисциплін факультету забезпечення
державної безпеки Київського інституту
Національної гвардії України, кандидат
філософських наук, доцент*

ВПЛИВ СОЦІОЛОГІЧНОГО ЗНАННЯ НА ФОРМУВАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ НГУ

Актуальність даної проблематики обумовлена сучасним станом підготовки військовослужбовців НГУ, яка відбувається у період військового стану у нашій країні та ведення військових дій на нашій території. Звернення уваги на соціологію в цілому, та на військову соціологію зокрема, допомагає майбутнім фахівцям НГУ більш точно зрозуміти соціальні явища, пов'язані з військовими конфліктами, військовою діяльністю та військовими організаціями у секторі безпеки та оборони.

Серед дослідників даної тематики можна виділити роботи А. М. Алімпієва, І. В. Толока [1], І. І. Севрук, М. І. Товма [2] та ін.

Досліджуючи проблеми військової соціології, майбутні фахівці НГУ отримують важливу інформацію щодо розуміння впливу війни на суспільство, включаючи її економічні, політичні та психологічні наслідки. Важливим фактором звернення до військової соціології при підготовці висококваліфікованих фахівців НГУ є те, що ця галузь соціології допомагає аналізувати соціальні аспекти військових конфліктів, такі як мобілізація населення, публічна думка, військова культура і соціальна підтримка ветеранів; допомагає розвивати стратегії військового управління, зокрема в галузі військового навчання, комунікацій та психологічної підготовки.

Військова соціологія - галузева соціологія, об'єктом якої є сфера військово-соціальної життєдіяльності суспільства по створенню внутрішньої і зовнішньої безпеки, необхідних умов функціонування і діяльності суспільства, держави, їх суб'єктів (спільнот, індивідів, громадян) чи структурних елементів (інститутів, організацій, установ тощо).

Предметом військової соціології є військова організація суспільства, її силові інститути й органи, відповідні професійні спільноти — озброєні групи людей, організованих на основі спеціалізованих до їх функцій соціально-воєнізованих норм (законів, постанов, статутів, інших нормативних регуляторів і правил), система внутрішніх і зовнішніх військово-соціальних відносин, що складаються в процесі їх власного функціонування та у взаємодії з підсистемами, інститутами та організаціями даного суспільства чи іншими соціальними системами - суспільствами, державами.

У зв'язку зі стажуванням у арміях країн НАТО, майбутні фахівці НГУ повинні оволодіти певним спектром знань щодо військового співробітництва та міжнародних відносин, ролі військових сил у міжнародних відносинах,

взаємодії різних країн у контексті міжнародних конфліктів і безпеки; розуміння суспільних вимог до військових дій та забезпечення прав військовослужбовців.

Важливість такої підготовки стає особливо актуальною в умовах глобальних загроз, таких як тероризм, кібербезпека, гібридні війни та інших викликів, подолання яких призводить до покращення суспільного розвитку та забезпечення стійкого миру.

Предметною сферою військової соціології є закономірності та тенденції розвитку військ, організації суспільства, її елементів, зокрема збройних сил, сукупність різноманітних процесів, явищ і відносин, що виникають у сфері військово-соціальної життєдіяльності суспільства як у системі силових інститутів, так і в їх взаємодії з суспільством у цілому та його різноманітними структурами. Це широкий комплекс соціальних відносин та проблем, котрі складають особливий тип соціальних відносин і класифікуються як військово-соціальні.

Звернення до проблем військової соціології допомагає військовослужбовцям НГУ у нинішніх умовах краще усвідомити сутність військового конфлікту та його впливу на населення, включаючи біженців, військовополонених і жертв війни; зрозуміти стратегії гуманітарної допомоги та шляхи відновлення суспільства після завершення конфлікту.

Важливими для усвідомлення майбутніх професіоналів НГУ є питання війни та миру, взаємодії війська і суспільства, специфіки військ, діяльності, матеріального та духовного життя збройних сил, особливості формування військових колективів та особистості військовослужбовця, їх потреб, інтересів, соціальних цінностей та норм, адаптації та соціалізації військовиків та членів їх сімей, проблеми військової дисципліни, статутних та позастатутних відносин, військ, побуту та ін. Одні з них породжуються військовим середовищем, інші виникають на перетині систем «суспільство - військо».

Необхідною умовою становлення майбутніх фахівців НГУ є їх залучення до вивчення усіх аспектів військової культури, які включають в себе цінності, норми та традиції військової спільноти, котрі допомагають покращити дисципліну та ефективність військових підрозділів.

У підсумку можна сказати, що вплив соціологічного знання, зокрема військово-соціологічного, відіграє важливу роль у формуванні особистості майбутніх фахівців НГУ. Сьогодні військова соціологія сприяє розумінню і вирішенню складних проблем, пов'язаних з військовими конфліктами та їхніми наслідками для суспільства і міжнародних відносин. Вона сприяє збереженню миру, безпеки і стабільності у сучасному світі.

Список використаних джерел:

1. Моніторинг якості підготовки військових фахівців у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів Збройних Сил України: *наук.-метод. посіб.* / А. М. Алімпієв та ін. ; за заг. ред. генерал-майора І. В. Толока. Харків : ХНУПС, 2017. 243 с.

2. Соціологічні основи військово-професійної діяльності. *Навчальний посібник*/ Севрук І.І., Товма М.І. Х.: НА НГУ, 2017. 137 с.

3. Філософсько-методологічні проблеми військово-соціального управління: *підручник* /В.Ф. Баранівський, Л.М. Будагьянц, В.С. Чорний та ін. К.: НУОУ, 2011. 305 с.